

ที่มา กต.ตร.

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๗๖* กำหนดว่า “รัฐต้องสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ” บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญดังกล่าว ได้ถูกนำมาปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม เมื่อครั้งมี พ.ร.ฎ.โอนกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย ไปจัดตั้งเป็นสำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๑ โดยได้กำหนดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจขึ้นเป็นครั้งแรก เพื่อให้เป็นองค์กรที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และการตรวจสอบการใช้อำนาจของข้าราชการตำรวจระดับต่างๆ การจัดตั้งองค์กรคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ ครั้งแรกได้ออกเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ พ.ศ. ๒๕๔๒ ตามระเบียบนี้กำหนดให้มี กต.ตร. ๒ ระดับ คือ

(๑) คณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า “กต.ตร.”

(๒) คณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจกรุงเทพมหานคร เรียกโดยย่อว่า “กต.ตร. กทม.” และคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจจังหวัด เรียกว่า “กต.ตร. จังหวัด”

ต่อมาคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจแห่งชาติ (กต.ตร.) ได้ออกระเบียบ กต.ตร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งคณะกรรมการระดับสถานีตำรวจ พ.ศ. ๒๕๔๓ กำหนดให้มีคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจระดับสถานีตำรวจในสังกัดกองบัญชาการตำรวจนครบาลและตำรวจภูธรภาค ๑-๙ เรียกโดยย่อว่า “กต.ตร. สถานีตำรวจ” และตามข้อ ๑๐ ของระเบียบดังกล่าวได้ให้อำนาจสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการแต่งตั้งคณะกรรมการหน่วยงานอื่นในระดับเดียวกันกับสถานีตำรวจ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการรักษาความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน และการให้บริการแก่ประชาชน ซึ่งได้แก่ตำรวจทางหลวง ตำรวจท่องเที่ยว และตำรวจรถไฟ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้มีการตรา พ.ร.บ. ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ขึ้น เพื่อเป็นกฎหมายบริหารราชการตำรวจ ตามกฎหมายนี้มีบทบัญญัติให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานตำรวจ ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญดังกล่าวข้างต้นไว้อย่างชัดเจน โดยกำหนดไว้ในมาตรา ๗ ว่า “ให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติส่งเสริมให้ท้องถิ่นและชุมชนมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ เพื่อป้องกันและปรามปรามการกระทำผิดทางอาญา รักษาความสงบเรียบร้อยและรักษาความปลอดภัยของประชาชนตามความเหมาะสม และความต้องการของแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้การดำเนินการมีส่วนร่วมให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ต.ช. กำหนด พร้อมกันนี้ได้มีการเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารงานตำรวจ โดยกำหนดให้มีองค์กรนโยบายขึ้นใหม่แทนคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจแห่งชาติ (กต.ตร.) เรียกว่า คณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ หรือเรียกโดยย่อว่า “ก.ต.ช.” มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการบริหารราชการตำรวจ และกำกับดูแลสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้ปฏิบัติตามนโยบายระเบียบแบบแผนมติคณะรัฐมนตรี และกฎหมายนอกจาก นี้ยังให้อำนาจหน้าที่ในการ

๑.) ออกระเบียบประกาศหรือมีมติในเรื่องที่เกี่ยวกับการบริหารราชการตำรวจและวิธีปฏิบัติราชการของ

ข้าราชการตำรวจให้เป็นไปตามแบบแผนและนโยบายที่ ก.ต.ช.กำหนด

- ๒.) เสนอแนะให้มีการตรา พ.ร.ฎ.โอนอำนาจหน้าที่ให้เป็นของหน่วยงาน หรือพนักงานเจ้าหน้าที่อื่นใด ตามมาตรา ๖ วรรคสอง
- ๓.) พิจารณาดำเนินการคัดเลือกข้าราชการตำรวจ เพื่อดำเนินการแต่งตั้งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ตามที่นายกรัฐมนตรีเสนอ
- ๔.) กำหนดกระบวนการและขั้นตอนกระจายอำนาจระหว่างสำนักงานตำรวจแห่งชาติกับตำรวจภูธรจังหวัด และราชการส่วนท้องถิ่นในกรณี ก.ต.ช. เห็นว่ามีความจำเป็นและเหมาะสม
- ๕.) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติงานตามที่ ก.ต.ช. มอบหมาย
- ๖.) ตรวจสอบการปฏิบัติตามนโยบายการบริหารราชการตำรวจให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น
- ๗.) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย หรือตามที่มิมีกฎหมายกำหนดและยังคงให้มีกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจอยู่ โดยกำหนดให้เป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามนโยบายการบริหารงานตำรวจของข้าราชการตำรวจในเขตพื้นที่แล้วรายงาน ก.ต.ช. เพื่อพิจารณาดำเนินการตามควรแก่กรณี ซึ่งแตกต่างไปจากอำนาจหน้าที่เดิม

ส่วนแนวคิดในการกำหนดองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของ กต.ตร.กทม. จังหวัด และสถานีตำรวจ ยังคงให้เป็นองค์กรที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้กับประชาชนในชุมชนและหมู่บ้านกว้างมากขึ้น ทั้งต้องการให้เป็นองค์กรที่มีบทบาทตามนัยมาตรา ๗ แห่ง พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ ด้วย รวมตลอดทั้งให้มีความ เชื่อมโยงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับระบบการบริหารราชการของประเทศ (ตาม พ.ร.บ. กำหนดแผน และขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้ กรุงเทพมหานคร องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลเมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและ หน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองในเรื่องการรักษา ความสงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอยู่ด้วย) ดังนั้นในการกำหนดองค์ประกอบของ กต.ตร. ในปัจจุบันจึงกำหนดให้มีสัดส่วนของประชาชนในชุมชน/หมู่บ้าน มากขึ้น ตลอดจนกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ที่เป็นผู้ใช้บริการของตำรวจ พร้อมทั้งให้ผู้บริหารส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมเป็น กรรมการด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับสถานีตำรวจยังเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือผู้บริหารส่วนท้องถิ่น สามารถเป็นประธาน กต.ตร.สถานีตำรวจได้
